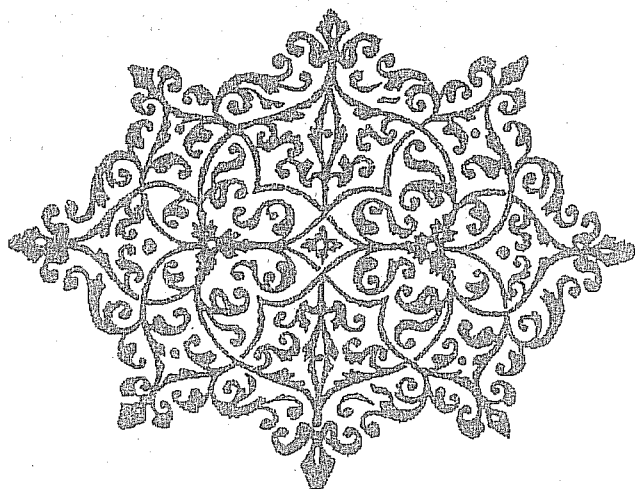


Nové Bratrské Listy

II. ročník 2000 číslo 2.



Světový den
modliteb žen

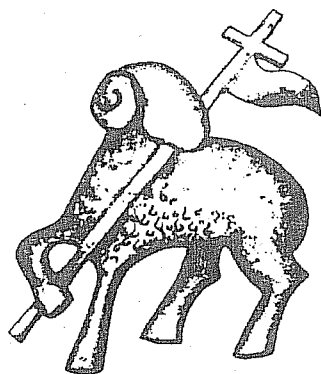
T. G. Masaryk

Seminář
v Bethlehemu

Jubilea našich
kazatelů

Zvláštní příloha:
JUBILEUM
M. L. Zinzendorfa
a E. D. z Reussů

„Ve světě máte soužení.
Ale vzchopte se,
já jsem přemohl svět“



obsah

2 editorial (Bohumil Kejř)

3 biblická úvaha

Lukáš 22, 31-34 (Jindřich Halama st.)

ekumena

5 SDM Praha (Marie Ulrichová)

5 SDM Tanvald (Mřla Kupková)

6 Byli tři (M. Ulrichová)

dějiny

7 T.G. Masaryk 1850 - 2000 (Jan Štěpán)

9 Bázeň Boží u Masaryka (Milena Janecká)

9 Beseda s účastníky sympozia o M. Janu Husovi (Jiří Just)

10 Postavení žen v Jednotě bratrské v proměnách času (Marie Ulrichová)

zprávy ze světové UF

11 Jednání vedení UF v Londýně (J. Halama Jr.)

13 Seminář v Bethlehemu roste (J. Halama Jr.)

15 JB přeše historii fotbalu (M. Ulrichová)

naš seniorát

15 Má první modlitební stráž (Růžena Jansová)

16 Obnova Sboru pův. JB v Turnově (O. Halama)

17 Služebník církve a Božího království (J. Polma)

19 Životní výročí Jiřího Polmy (Jana Uhlřřová)

19 Vzpomínka na bratra V. Köhlera (B. Kejř)

19 informace

KÁZÁNÍ od času předreformačního k velkému probuzení; Farářský kurs (B. Kejř)



Nové Bratrské Listy

Tento církevní časopis pro své členy a přátele vydává OCHRANOVSKÝ SBOR při ČCE v Praze.

Adresa: Hálkova 5, 120 00 Praha 2, tel.: 02/ 24 94 18 70.

E-mail: UF.PRAGA@netforce.cz

Registrováno pod značkou MHMP - 7/99

editorial

Vážení čtenáři,
milé sestry a bratři,

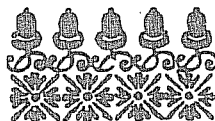
sami jsme byli příjemně překvapeni a mile potěšeni vzhledem prvního čísla 2. ročníku Nových bratrských listů. Doufáme, že jste novou podobu, vylepšenou úpravu a o mnoho kvalitnější tisk přejně přivítali i Vy. Budeme se snažit tuto úroveň udržet.

Uvědomujeme si ovšem, že zvláště u církevního časopisu není vnější vzhled to nejpodstatnější. A jaký je vnitřek? Pověstíinou odpovídá schopnostem autorů a šíří okruhu přispěvatelů. Redaktor chce těmito slovy povzbudit laskavé čtenáře, aby se rovněž stali těmi, kdo aktivně spoluvytvářejí podobu tohoto časopisu. I Vaše názory a postřehy, Vaše zkušenosti víry a mnoho dalšího, může jiným dobře posloužit k lepší orientaci a k věrnějšímu následování Ježíše Krista.

Zatím se však i na stránkách našeho časopisu musíme - být okrajově - věnovat naším současné církevní situaci. Byli bychom raději, kdyby bylo možné psát povzbudivější věci. Snad zpráva o jednání v Londýně o našich záležitostech alespoň ukáže postoj Světové jednoty bratrské k našemu konfliktu.

Připravujeme vydání toho čísla tak, aby se k Vám dostalo před velikonočními. A ve světle evangelia o Kristově vzkříšení a s jistotou, že jeho zaslíbení jsou pevná a stálá, Vám přeji Kristův pokoj. Aby k nám všem přicházel především tam, kde jsme bezradní, zoufalí, kde se uzavíráme do sebe, kde nevidíme naději pro příští den. Pokoj Vám - vždyť Kristus byl vzkříšen a dává nám možnost, abychom nově žili spolu s ním.

Bohumil Kejř



biblická úvaha

„Šimone, Šimone, hle, satan si vyžádal, aby vás směl tříbit jako pšenici. Já jsem však za tebe prosil, aby tvá víra nesehlala; a ty, až se obrátíš, buď posílou svým bratřím.“ Řekl mu: „Pane, s tebou jsem hotov jít i do vězení a na smrt.“ Ježíš mu řekl: „Pravím ti, Petře, ještě se ani kohout dnes nezove, a ty už třikrát zapřeš, že mne znáš.“

(Lukášovo evangelium 22, 31-34)

Rozhovor cestou do Getsemane,

tak je nadepsán tento oddíl z evangelia. Pán Ježíš si nejprve povolal dvanáct učedníků, apoštolů, aby byli stále s ním, učili se z jeho činů i slov, aby jej poznali, jemu uvěřili, a po jeho smrti a zmrtvýchvstání se stali jeho svědky. Tady, cestou do Getsemane, jim Pán Ježíš nedlouho před svým zatčením znovu připomíná svoje poslání. Říká svým učedníkům, že doba jeho utrpení a smrti je zároveň pro ně dobou třibení a zkoušek. Čteme **„satan si vyžádal, aby vás směl tříbit jako pšenici.“** Abychom si toto slovo ozřejmili, přečteme si začátek knihy Jobovy. Satan předstupuje před Boží tvář a žádá, aby směl zkoušet Joba, muže spravedlivého, dobrého, bezúhonného, který se Boha bojí a vystříhá se zlého. Říká: „Jak by se tě nebál a nechodil po tvé vůli, když mu ve všem žehnáš? Ale jen vztáhni ruku a zasáhni všechno, co má, a hned ti bude zlořečit.“ A ten Zlý dostal souhlas k tomu, aby Joba zkoušel.

A zde? Satan si vyžádal, aby směl Petra a učedníky zkoušet, tříbit. Vždyť jak se má prokázat, je-li naše víra ryzí,

zda něco vydrží a osvědčí se, ne-li ve zkoušce? A tak nejen při Petrovi, ale i při nás Pán dovoluje Satanu, aby nás zkoušel.

U Joba byla zkouška stále tvrdší. Nejprve ztratil majetek, pak rodinu, posléze i zdraví. Byla to těžká zkouška. Nakonec tu Job sedí zchudlý, opuštěný, nemocný, v bolestech. Ale obstál. Vydržel, Boha se nespustil. Říká: „Byť by mne i zabil, proč bych v něho nedoufal?“

Tady je podroben zkoušce Šimon Petr, zdali vytrvá i v těžké době a zůstane Pánu věrný. Jakub píše zvláštní věc: „Mějte z toho jen radost, moji bratři, když na vás přicházejí rozličné zkoušky. Vždyť víte, osvědčí-li se v nich vaše víra, povede to k vytrvalosti.“ Mít radost ze zkoušek!? Jsme my tak daleko na cestě víry, abychom měli radost z třibení i v naší současné situaci?

Když Petr slyší od svého Pána o zkoušce, cítí se jist sám sebou. Myslí si, že je dobře připraven. Že nezklamе, že zůstane věren svému Pánu, ať přijde cokoli: „Pane, s tebou jsem hotov jít i do vězení a na smrt.“ To je veliké slovo, veliký slib. Tak si věřil.

A co kdybychom stáli my v Petrově situaci? Kdyby šlo do tuhého, kdyby se ukázalo, že máme jít pro svého Pána, pro svou víru do vězení nebo dokonce na smrt - řekli bychom jako Petr: „Já tě, Pane, nezklamu, zůstanu věren“? Petr byl přesvědčen, že je dost silný na všechny zkoušky, ale těžce zklamal. Ještě se mu ani neotvírala brána vězení, ani ho nikdo nevedl na smrt - jen vrátila se ho zptala: „Nejsi ty také z učedníků Ježíšových?“ A Petr už zapře, dokonce se zapřisáhá: „Neznám toho člověka!“ Toho člověka - Ježíše - s kterým tak

dlouho chodil a sliboval mu věrnost až na smrt!

Myslel si o sobě mnoho, přecenil své síly. Nepoznal včas, že se sám na sebe nemůže spolehnout. JÁ to dokážu, JÁ jsem silný, myslel si.

Apoštol Pavel to vyjádřil mnohem lépe. Říká také: „Všechno mohu“, ale nikoli „já všechno dokážu sám, ve své síle, ale: „Všechno mohu v Kristu, který mě posiluje“. Jenom v jeho moci a s jeho pomocí mohu obstát ve zkouškách a pokušeních. Na mne není spolehnutí, ale mohu se spolehnout na svého Pána. Tak máme vyznat i my s Pavlem: Obstojím-li, pak jedině s pomocí Pána Ježíše Krista.

Petr zapřel, zklamal. A mohlo se stát, že by potom, v zoufalství sám nad sebou, mohl skončit jako Jidáš. Ale v našem textu je zvláštní, jedinečné slovo Pána Ježíše: „*Já jsem však za tebe prosil, aby tvá víra neselehala*“. Petr se zpronevěřil, ale Ježíšova modlitba ho zadržela, aby se mohl vrátit zpět. Také my bychom neobstáli v žádné zkoušce, kdyby nás jeho modlitba nepodpírala. Jak bychom unesli všechno to, co se na nás v této době hrne, kdyby nás Ježíšova ruka nedržela?

Když čtu v 17. kap. evangelia podle Jana Velekněžskou modlitbu Pána Ježíše, tu mě jeho slova vždycky znovu posilují a napřimují. Vždyť on se tu modlí i za nás, za mne a za tebe! Čteme: Neprosím však jenom za ně - za učedníky - ale i za ty, kteří ještě uvěří, tedy i za ty budoucí. A to nejen za tu první generaci, která slyšela slovo od apoštolů, ale i za ty další, kteří přijdou - i za naši generaci, za mne i za tebe. Vždyť my jsme také uvěřili skrze svědectví těch, kteří byli před námi. I nás tedy drží Pán svou modlitbou, abychom nepadli ve zkouškách a pokušeních. Ale on prosí i za ty, kteří mají uvěřit skrze **naše svědectví** -

dbejme na to, abychom nezůstali dlužní evangelium svým bližním, tomuto světu.

Pán Ježíš znal předem Petrovu cestu, jeho pád i pokání, věděl, že se navrátí. Říká mu: „*A ty, až se obrátíš*“. V Písmu je výraz „obrátit se, obrácení“ vždycky použit pro obrat od zlého k dobrému, od model k Bohu, obrácení se ke Kristu. To potřeboval také Petr. Ale copak on už nebyl dávno obrácený? Vždyť uvěřil Pánu Ježíši, zamiloval si ho, vyznal: „Ty jsi Kristus, ten Syn Boha živého“ - a teď takový pád. Tu je nebezpečí také pro nás, „obrácené křesťany“, že po svém obrácení půjdeme dále ve své lidské síle či chytrosti, že náš život bude našim bližním ne ku pomoci, ale k pohoršení.

My víme, jaké Petr činil pokání. Když po své zradě uslyšel hlas kohouta a Pán se na něj podíval, vyšel ven do noci a hořce plakal, nad sebou, nad svou zpronevěrou. Teď věděl: Já sám už nemohu nic, jediná cesta pro mě je obrátit se ke Kristu.

Obrácení ke Kristu - to potřebuje jeden každý z nás, to potřebují dnes lidé v našem národě. Nestačí jenom něco znát z bible, tušit či věřit, že nad námi je Bůh, ale je potřeba obrátit se ke Kristu celým srdcem a celou duší.

Ale je tu ještě jedno důležité slovo Petrovi. Ježíš mu říká: „*A ty, až se obrátíš, BUĎ POSILOU SVÝM BRATRŮM!*“ Nemysli jenom na sebe, ale také, ba především, na své bližní, sestry a bratry. My všichni známe vztahy mezi lidmi, na pracovišti i ve společnosti. Máme zkušenosti, jak mnoho zlého může udělat člověk člověku, být mu postrachem. Ale také naopak: Jak mnoho dobrého můžeme prokázat svým bližním, když jsme nesení láskou Kristovou, která nám dává sílu k milosrdenství a trpělivosti. Jakou pomocí a povzbuzením můžeme pak být druhým!

Petr po svém pádu měl jistě hluboké pochopení pro své bližní, pro jejich

selhání a pády. On, který sám zakusil, jak je hořké zklamat, který prošel pokořením vlastní prohry a zakusil i kus lidského zoufalství nad sebou, prožil také milosrdenství a odpuštění svého Pána, který ho přijal a vrátil mu svou důvěru novým úkolem: „Buď posilou

svým bratřím!“ Petr tento úkol od Pána s radostí přijal pro celý svůj další život. Tak také nám, jestliže jsme se obrátili ke Kristu a přijali jeho odpuštění, platí tato výzva: Buď posilou svým bratřím!

Jindřich Halama st.

ekumena

Shromáždění Světového dne modliteb žen

pro Prahu 2 se konalo v pátek 3. března v modlitebně Ochranovského sboru v Hálkově ul. 5 za účasti sester i bratří z několika protestantských církví a také z církve římsko-katolické. Bohoslužebný program byl uveden diaobrázky z Indonésie, které přinesly výmluvné informace o zemi a lidech této velké ostrovní země.

V liturgické části, kterou indonéské ženy vypracovaly na téma „Talitha kumi - Děve, pravím ti, vstaň“ (Mk 5, 41) zazněly dvě indonéské písně. K modlitbě důkuvzdání a vyznání bylo připojeno zamyšlení nad slovem z 2. listu Timoteovi 1, 7 „Bůh nám nedal ducha bázlivosti, nýbrž ducha síly, lásky a rozvahy“. Volné přímlyvné modlitby se dotýkaly indonéských i našich problémů. Večer uvedl a prosbou o požehnáni zakončil místní kazatel.

I když počet účastníků na těchto ekumenických shromážděních, obětavě organizovaných ženami téměř všech církví klesá, ochota dárkyň je přesto veliká. Z loňské celorepublikové sbírky, která činila neuvěřitelných 60 tisíc korun, mohlo být rovným dílem

podpořeno SOS centrum Archa v Plzni a Svatá Rodina v Praze-Liboci. Výbor SDM rozhodl, aby letošní sbírka byla rozdělena Domovu odpočinku v Krabčicích a Středisku křesťanské pomoci v Horních Počernicích.

M.U.

V pátek, 3.3. večer bylo v modlitebně na faře Římsko-katolické církve v Tanvaldě uskutečněno ekumenické shromáždění v rámci Světového dne modliteb.

Opakované setkání bratří a sester ze 4 církví bylo jako vždy velice radostné a povzbudivé - spolu s námi se účastnili příslušníci církve Římsko-katolické, Československé církve husitské a Církve adventistů sedmého dne. Dosud bývala tato shromáždění vždy ve Sboru Jednoty bratrské v Tanvaldě.

Liturgie, kterou pro letošní rok připravily ženy z Indonésie, byla obohacena osobními přímlyvnými modlitbami, informací o Indonésii a promítáním diaobrázků, kázáním čtyř přítomných kazatelů (farářů) na liturgii dané Boží slovo, písněmi.

Shromáždění bylo ukončeno Modlitbou Páně a sbírkou pro Diakonii ČCE v Krabčicích a jejím požehnáni.

Rozcházelí jsme se s nadějí na další setkání.

*Míla Kupková, Tarwald
V souvislosti s Indonésií, pro nás
vzdálenou a exotickou zemí, odkud přišla
příprava pro letošní SDM, připojujeme
jednu starší vzpomínku:*

Byli tři,

když se neočekávaně objevili v nedělním shromáždění v modlitebně Jednoty bratrské v Holešově: Manuasa, Adélka, Hariangan. Přišli s první vlnou indonéských studentů, kteří za vlády jejich prvního prezidenta Sukarna dostali možnost studovat v socialistickém Československu. Nebyla to ovšem jen naše republika, do níž přijížděli, aby nabyli vysokoškolské vzdělání, ale i bývala NDR a Sovětský svaz. V Holešově byla pro ně zřízena škola, v níž měli tito zahraniční studenti získat během roku základní znalost českého jazyka. První kontakt nám umožnila angličtina, kterou se naučili ve své velké ostrovní vlasti.

Naši tři přátelé přicházeli do shromáždění každou neděli a zůstávali s námi ve společenství stolu a slova po celý den. Nejpilnějším návštěvníkem byl postavou nejmenší a nejmladší z nich, Timbang Manuasa Simanjuntak, jak znělo celého jeho jméno. Pocházel z kmene Bataků na Sumatře. Jeho otec,



venkovský lékárník, zaujímal v církvi význačné postavení staršího sboru a při bohoslužbách hrál na harmonium. Jeho batacká vesnice, stejně jako celý kmen, přijala křesťanství prostřednictvím německé luterské misie. Manuasa - líbilo se nám více jeho druhé jméno - byl z třetí generace pokřtěných Bataků. Vyjadřoval se s úctou o Nommensenovi, prvním misionáři, který přežil kontakt s Batakry, známými lidojedy proto, že mu byly připisovány nadpřirozené síly. Ty mu také podle legendy pomohly utížit tygra, který se jako on sám dostal do pastí.

Manuasa se naučil česky nejdříve z celé této skupinky. Mého manžela oslovoval také rád ve své mateřštině „bapa“, což znamená otec a já jsem byla „ibu“, maminka. Adélka pocházela z Východního Timoru (jak často jsem na ni v posledních měsících vzpomínala!), ale nevíme, ke které křesťanské církvi patřila. Byla zdrženlivá, čeština jí působila velké potíže. Zdálo se, že byla socialistkou stejně jako její snoubenec Gustav, který studoval v Moskvě. Nejstarší z trojice byl Hariangan, mladý muž s temnou pletí. Pocházel z Jávy a vystupoval vždy jako mluvčí všech. Mnoho nám o sobě samém nepověděl, byl trochu tajemný, ale rád a krásně se smál.

Měli jsme je rádi všechny tři. Strávili s námi vánoční svátky ve sboru i v některých rodinách našich členů. Chutnal jim smažený kapr, pečený krocan i vánoční cukroví. Naučili mě vařit po indonésku rýži, loupat a servírovat ananas. Jistě jim leccos v našem jídelníčku chybělo. Dlouho váhali, než se nejmladší odvážil zeptat, kdy našeho pejska... to nevyslovil, jen si rukou přejel hrdlo. Po vysvětlení, že nemůžeme zabít a sníst svého přítele, zrudl a strašlivě se styděl. Překvapovala nás také jeho velká úcta k rodičům,

zvláště k otci. Na otázku, jestli by se oženil s dívkou, proti níž by měl otec výhrady, bez váhání odpověděl záporně. „Otec je starší a má více zkušenosti než já.“ Na otce také myslel s tajemstvím, které nám před svým odjezdem svěřil. Za první vydělané peníze koupí otci pro sbor nové harmonium.

Během roku přijeli do Holešova další studenti z některých afrických rozvojových států a z Kuby. Byli mezi nimi křesťané z Etiopie i z Iráku, kteří také občas navštívili naše shromáždění. Žádný z nich se nevyrovnal „naším třem“ v řeči ani v chování.

Za rok opouštěli Indonésané jako první Holešov. Po krátkém rozloučení nás opustili Adélka a Hariangan a úplně se ztratili. Manuasa byl přijat na studium medicíny do Hradce Králové. Zůstával s námi v kontaktu, takže víme, že byl výborným studentem a po své promoci pracoval jako lékař v Hořicích v Podkrkonoší. Nová vláda prezidenta Suharta znemožnila většině Indonésanů návrat domů. Rozhodli se odjet do Holandska. Byl mezi nimi i Manuasa.

Než opustil Československo, přišel se s námi rozloučit. Milý, upřímný, otevřený, jak jsme ho znali. Takovým zůstal v našich vzpomínkách...

V červnu 1987 jsme dostali telefonickou zprávu z recepce Paláce kultury, že nás navštíví lékař z Indonésie i s manželkou. Přijel do Prahy, aby se účastnil symposia rodinných lékařů z různých zemí světa. Věděli jsme hned, o koho se jedná. Přišli oba ve svátečních šatech, krásná Javanka Rira y Amini a důstojný doktor Timbang Simanjuntak, lékař z Jakarty. Byli jsme všichni velmi šťastni ze společného setkání. Do naší knihy hostů zapsal Manuasa anglicky: „Děkujeme Bohu, že se opět setkáváme šťastni a vděční po dlouhých 20 letech.“ Při rozloučení nám svěřil své velké tajemství, že připravuje naši cestu do Jakarty.

K té cestě nedošlo a už nikdy nedojde, protože svět se změnil hrůzně k nepoznání a Indonésie s ním. Ne všechna přání se mohou splnit jako to o novém harmoniu pro Sumatru.

Marie Ulrichová

dějiny

T. G. Masaryk 1850 - 2000

Již po jedenácté v našich nejnovějších dějinách se 7. března zastavujeme, abychom se svobodně a veřejně zamysleli nad dílem a odkazem T.G. Masaryka. Připomeňme si tedy prvního prezidenta československého státu při příležitosti 150. výročí jeho narození alespoň několika poznámkami. Budou vesměs směřovat do oblasti Masarykova vztahu k víře a k Božím věcem.

1. Nejprve dejme slovo jemu samému. Jako prezident ČSR byl požádán, aby při pohledu zpět na svůj život zhodnotil jeho poslední období, kdy podle lidských měřítek stanul na vrcholu. V odpovědi mj. uvedl: „Mám-li říci, v čem se můj život vyvrcholil, tedy ne v tom, že jsem se stal prezidentem a mohu nést tuto stejně velkou čest jako těžkou povinnost. Má osobní satisfakce, smím-li to tak nazvat, je hlubší: že jsem ani jako hlava státu nic podstatného nevyškrtl z toho, več jsem věřil a co jsem miloval..., že stoje v moci,

nenacházím pro sebe jiného mravního zákona ani jiného vztahu k bližním, k národu a světu, než jaké mne řídily před tím. Smím říci, že se mi potvrzuje a naplňuje vše, več jsem věřival, takže jsem nemusel změnit nic na své víře v humanitu a demokracii, na svém hledání pravdy ani na nejvyšším mravním a náboženském příkazu lásky k člověku.“



2. V T. G. Masarykovi zasahoval do našeho života náboženský modernismus se vši svou kritičností ke klasickému zjevům křesťanským a se zdrženlivým vztahem k církevním společenstvím. Masaryk však měl jemné porozumění pro to, co sám nazývá živým náboženstvím. Poutala ho víra vroucí, oddaná a opravdová, i když sám stál mimo její proud. Možná také, že žil osobně mnohem plněji ze zdrojů apoštolského křesťanství, než se nám zdálo (J.L. Hromádka, 1948).

3. Masaryk byl velice kritický ke všem církvím, neuznával závaznost dogmat, kritizoval, co se mu jevilo jako mýtičnost církevního křesťanství, ale nade vše mu byla odporná lhostejnost: zanícených a opravdových věřících lidí si vážil, i když s nimi nesouhlasil. Není

to náhoda, že jediným člověkem, se kterým v poslední době svého života mluvil jako s jakýmsi duchovním rádcem, byl kazatel František Urbánek, muž, který všechen důraz kladl na osobní zbožnost, christocentrický zakotvenou. Ve svém úsilí o náboženskou opravdovost, o „život pod zorným úhlem věčnosti“, jak to někdy vyjadřoval, neměl Masaryk ovšem pronikavější úspěch! Přesto však alespoň část svých žáků a následovníků přivedl k tomu, aby hledali zakotvení v pravém očištěném křesťanství. Pro evangeliky své - i naši! - doby byl a je Masaryk povzbuzením, ale také měřítkem (J.B. Souček, 1969).

4. Poslední poznámka je ze svědectví člověka, který se stýkal s T.G. Masarykem téměř půl století a kterého v předcházejícím odstavci právě v této souvislosti J.B. Souček připomněl - Františka Urbánka: „Velice jsem si toho vážil, že panu prezidentovi byl Pán Bůh vždycky tak vyvýšený, že se obával představovat si ho jako člověka.... Několikrát to vyslovil, že kdyby neměl věřit v Pána Boha a věčný život, že mu to připadá tak, jako kdyby mu někdo vyňal mozek, to jest bez Pána Boha se ztrácí všechna souvislost a smysl života... Často jste také slyšeli, že se vyslovoval proti zjevenému náboženství. My podle Bible pravíme, že Pán Bůh k lidem mluvil a kdyby skrze nikoho jiného, tak jistě skrze Pána Ježíše. Nebyl tudíž pan prezident „věřícím“ jak my to vidíme podle Božího Slova, ale když vám řeknou lidé, že byl „nevěřícím“, je třeba opravit tuto domněnku. Všecko před Bohem a s Bohem konat, to mu znamenalo, že musí klásti důraz na pravdivost a důslednost... Kdo vezme Boží světlo doopravdy, bude konat Boží práci. To bylo hybnou silou jeho života: vědomí že jest postaven do Boží práce.... Nepopírám, že jsem se s ním rozcházel v mnohých otázkách. Ale to jest

důležité, že Masaryk věřil v osobního Boha jako takovou skutečnost, že to musí mít vliv na celý život soukromý i veřejný."

*RNDr. Jan Štěpán
autor působí mj. jako archivář Církve
bratrské*

Bázeň Boží u Masaryka

V pondělí 13. března vzpomněla evangelická veřejnost 150. výročí narození prvního československého prezidenta, filosofa a náboženského myslitele, humanistického politika T.G. Masaryka. Večer uspořádala Evangelická teologická fakulta UK spolu se Synodní radou ČCE a Kostnickou Jednotou v divadle Kalich v Jungmannově ulici.

Po úvodním slovu děkana ETF UK profesora Pavla Filipiho a hudební vložce jsme vyslechli hlavní část programu. Téma „Bázeň Boží u Masaryka“ si zvolil Mgr. Jan Šimsa jako osu svého projevu. Zdůraznil v něm zvláštní Masarykův vztah k Bohu. Na jedné straně hluboký respekt - říkal mu „reverencia“ - před Stvořitelem, na druhé straně Ježíšovské přikázání lásky; odtud i jeho heslo: „Ježíš, ne Caesar“. Náboženství žité, nikoliv dogmaticky determinované a svázané v pevné církevní tradici a organizaci, bylo pro TGM typické. Proto i jeho jistá distance od jakékoliv církve, i když se otevřeně přihlásil k české reformaci.

Vzpomínkový večer uzavřel prof. Josef Smolik. Na dvou postavách našich novodobých dějin - Havlíčkovi a Masarykovi - připomenul trvající polemiku o jejich křesťanskosti. Zastává názor, že oba byli v křesťanství hluboce zakořenění, i když ne vždy přijímali bez výhrad jeho vnější formy. U obou těchto mužů nelze přehlédnout

stálý zápas o pravdu, odtud i heslo, které Masaryk zvolil na prezidentskou standartu. V tom zřetelně navázali na Husa a jeho úsilí o svobodu k hledání „pravdy Páně“.

Celému večeru dodalo slavnostní ráz vystoupení skupiny mladých hudebníků Musica Veronica. Přednesli klasická díla Bacha, Telemanna, Pláteníka, Černo-horského a Händla a v některých z těchto skladeb doprovázeli svoji pěvkyni. Jsem přesvědčena, že shromáždění bylo v Masarykově duchu a přineslo nám všem přítomným užitek i potěšení.

Ráda bych upozornila, že Kostnická jednota bude k tomuto výročí vydávat publikaci, kde budou přednášky otištěny.

Milena Janecká

Beseda s účastníky sympozia o M. Janu Husovi

Ve čtvrtek 17. února proběhla v kostele Pastoračního střediska sv. Vojtěcha v Praze-Dejvicích beseda s účastníky římského sympozia o M. J. Husovi. V krátkých desetiminutových referátech nejprve vystoupilo šest hostů večera.

Všechny přítomné pozdravil kardinál Miloslav Vlk, který vyzdvihl nutnost ekumenického dialogu nad Husovou osobností. Doc. Jan Blahoslav Lášek z Husovy teologické fakulty UK zdůraznil, že tímto dialogem se otevírá nový pohled na české náboženské dějiny 15., 16. a začátku 17. století a podpořil myšlenku sepsání objektivního ekumenického Husova životopisu. V závěrečné části svého příspěvku se zamyslel nad vztahem husitství a východní církve. Dr. Martin Wernisch (katedra církevních dějin ETF UK; viz jeho zpráva v NBL 1/2000 - pozn. red.)

vyzval k oproštění se od konfesijních „předem daných jistot a závěrů“ v pohledu na Husa a upozornil na další z cílů společné práce, sepsání učebnice českých církevních dějin ekumenickým kolektivem odborníků. Doc. Jiří Kejř (Akademie věd ČR) vyložil některé zásadní Husovy postoje a motivy ve sporu s koncilem a poukázal na to, že Hus do značné míry podvracel systém autority své doby. Varoval též před mylným nahlížením problému optikou člověka 20. století. P. František Holeček O.M. (sekretář „husovské“ komise) ve svém příspěvku uvedl několik příkladů snahy o vnitřní reformu katolické církve na konci 14. a během 15. století. Připomněl důležitý předpoklad reformy, který se objevuje i u Jeana Gersona, totiž ten, že reforma musí být nutně spojena s vnitřní proměnou člověka. Doc. Petr Pithart (Senát Parlamentu ČR) obohatil diskusi úvahou o smyslu českých dějin a pohledem z poněkud širšího úhlu uzavřel jednu část setkání.

Následnou besedu s posluchači moderoval Fr. Holeček a ozvala se při ní řada dalších zajímavých názorů a postřehů. Dlužno dodat, že silnou (a oprávněnou) kritiku sklidilo nejen vulgarizování celého problému některými sdělovacími prostředky, ale i lacinná snaha o „rehabilitaci“, či tendence svévolného přivlastňování si Husa jednou nebo druhou stranou. Celá beseda se nesla ve velké otevřenosti a takřka přátelské atmosféře, což jistě přispívá ke zdaru věci.

Dovolu mi na závěr ještě osobní zamyšlení. Především spatřuji příhodnost doby k pokusu o nezaújatý pohled na osobu M. Jana Husa. V dnešní sekularizované společnosti totiž nehrozí, že by se mohl Hus stát vítanou ideologickou zbraní, tak, jako například před sto lety v „národním“ boji proti Němcům a Římu, nebo před čtyřiceti lety k podpoře zvrácené teorie třídního boje.

Naopak. jeho síla a aktuálnost spočívá právě ve svědectví, které vydal svým postojem a přesvědčením, ve svědectví o nezlomné víře v Boha a o spáse v Ježíši Kristu. A tak se Hus konečně vrací k těm, které by měl zajímat především. Nepromarněme tuto příležitost!

Jiří Just

Postavení žen v Jednotě bratrské v proměnách času

Ve staré Jednotě bratrské byly sestry starší rovnocenné s muži. V době Komenského, kdy byli členové Jednoty pronásledováni a museli jít do vyhnanství, byly ženy vzdělávány, aby vychovávaly své děti ve víře a učily je katechismus vedle jiných povinností, když mužům bylo pod trestem smrti zakázáno kázat.

Bratřím v Obnovené Jednotě přinesl Zinzendorf své vlastní revoluční ideje, týkající se žen v církvi. Byla zřízena řada duchovních a kněžských služeb pro muže a stejně tak pro ženy: učitelé, vedoucí „chórů“, ředitelé, napominatelé, pracovnice, diakonky atd.

Po Zinzendorfově smrti se o tomto všem znovu uvažovalo. V roce 1746 tvořili Misijní společnost v Amsterdamu 3 bratři a sestry, ale už v roce 1793 v ní pracovali jen bratři.

Generálního synodu v roce 1836 se účastnilo 38 sester. Od roku 1848 se synodů účastňovaly ženy jen jako tiší hosté. Po roce 1894 již nebyla na synodu žádná žena.

Paměti sester Jednoty bratrské odhalují postavení žen především v misijním díle. Vdané ženy byly povolávány sloužit spolu se svými

manžely ve společné duchovní práci nebo jako misionářky. Svobodné sestry pak byly povolávány do oblasti působnosti, která byla přiměřená jejich považe, schopnosti a způsobilosti.

Byla to Eliže Kootz-Kretschmerová, která se svým manželem byla povolána, aby studovala malý kmen Safwa v nynější Tanzánii. Po manželově smrti pokračovala ve výzkumu a bylo jí umožněno publikovat společné dílo pod jejím vlastním jménem. To byl opravdu výjimečný a vzácný případ.

V naší době byla ordinace ženských duchovních schválena na Generálním synodu v roce 1957 v Bethlehemu v Pensylvánii. K prvním ordinacím došlo v různých provinciích.

Sestra Inge Baldaufová se stala první ordinovanou kazatelkou v roce

1967 v Kontinentální provincii. Sestra Emily Shaw byla první ordinovanou ženou v Britské provincii v roce 1970. Jejím ordinářem byl biskup John Foy. Sestra Irena Kuželová (Jelínková) byla jako první kazatelka České provincie ordinována v roce 1972 biskupem Adolfem Ulrichem. Byla zároveň první vystudovanou, teoložkou v celé Unitas fratrum.

Ovšem první ženou ve funkci biskupa Jednoty se stala sestra Kay Wardová, která byla na synodu v roce 1998 v Severní americké provincii konsekrována biskupem Edwinem Kortzem.

*Podle Valerie Bakerové z Britské provincie
Marie Ulrichové*

zprávy ze světové UF

Jednání vedení Unitas fratrum v Londýně

Jak mnozí víte, zasedal v Londýně 19. až 21. února Advisory Board, tedy nejvyšší vedení světové Jednoty bratrské. Tvoří je bratři Motel (Evropa), Musomba (Afrika), Sawyer (Amerika) a Nicholas (Karibská oblast). Kromě rady dalších aktuálních otázek se zabývali situací v české Jednotě bratrské a přijali usnesení, které již mají všechny sbory k dispozici. Dnes o něm chceme stručně podat zprávu všem čtenářům našeho časopisu a dovolím si připojit svůj komentář.

Výbor potvrdil, že Jednota odmítá dělení provincií podle jakýchkoli jiných než zeměpisných měřítek. Ve stejné

oblasti nemohou současně působit dvě různé provincie Jednoty. To znamená, že rozdělení Jednoty v Čechách, ke kterému došlo, nevnímá jako řešení, ale jako nouzové, dočasné opatření.

Vzhledem k současné situaci výbor rozhodně odmítl přijmout zrušení pěti sborů, o němž rozhodl synod v říjnu 1999. Pokládá tyto sbory nadále za součást Unitas fratrum a schválil jak přičlenění distriktu k ČCE, tak jeho přičlenění k Evropské kontinentální provincii jako dočasné opatření, které bude znovu zváženo synodem Unitas fratrum v létě 2002.

V majetkových otázkách uvítal výbor podzimní prohlášení Úzké rady, že nemá v úmyslu vyhánět sbory z jejich dosavadních budov a rozhodl se požádat českou ERC, zda by mohla zařídit zprostředkování v jednání o těchto věcech.

Výbor se rozhodl vytvořit teologickou komisi, která bude zkoumat všechny potřebné otázky ve věcech učení a praxe v české provincii a do konce roku 2001 předloží svůj nález, který bude projednáván i na synodu 2002. Stejně bude tato komise zkoumat otázku případné konsekrace kandidáta z české provincie a předloží svůj nález výboru.

Oběma stranám je adresován požadavek, aby navzájem uznaly skutečný stav, to jest aby distrikt uznal provincii a naopak. Přes hloubku rozdělení patří v tuto chvíli obě do Unitas fratrum a platí pro ně autorita Unity Boardu a jeho orgánů. Stejně se mají zdržet dalšího veřejného publikování vzájemného konfliktu. Cílem všeho snažení potom zůstává budoucí znovusjednocení české provincie JB, i když zřejmě v delší perspektivě.

Konstatování, že je dlouhodobě nepřijatelné, aby v jednom místě existovaly dvě Jednoty bratrské, je naprosto pochopitelné a všichni víme, že to opravdu nejde. Jinak řečeno, londýnské usnesení předpokládá, že nějakým způsobem dojde k obnovení jediné Jednoty bratrské v ČR. Myslím, že v to doufáme všichni, kdo máme Jednotu rádi a přáli bychom si, aby bylo možno otevřeně a pravdivě mluvit o všech věcech, které vedly k dnešní situaci a domluvit se na cestě, kterou by Jednota mohla z krize vyjít. Naneštěstí to možné není, což vlastně dokument konstatuje rozhodným odmítnutím posledního pokusu o zlikvidování našich sborů a schválením dočasného rozdělení provincie.

O způsobu našeho přičlenění k Evropské kontinentální provincii se právě v těchto týdnech jedná a znamená to, že Ochránovský seniorát se zároveň stává nejen duchovně (o čemž nikdo nikdy - kromě ŮR - nepochyboval), ale i organizačně součástí světové UF.

Asi pro všechny, kdo očekávali na výsledek jednání, byl zklamáním bod o majetku. Dokument zřejmě vychází z předpokladu, že by všečen majetek byl spravován Úzkou radou a byly uzavřeny smlouvy o jeho užívání. Po mnoha zkušenostech z poslední doby si to většina z nás neumí představit a sdělili jsme již dříve, že za nepřijatelnější řešení pokládáme naprosté oddělení ve všem, včetně majetku. O tomto bodě se zřejmě povedou ještě složitá jednání, ale bude nutné, aby je vedl někdo za nás. O přímá jednání jsme se marně snažili téměř dva roky.

Pokud rozumím dobře ustanovení teologické komise, má se konečně věnovat důkladná pozornost otázkám učení, pastore a sborové praxe, na něž jsme upozorňovali již od otevřeného dopisu 1993. Jako moudré se mi jeví rozhodnutí přizvat do komise dva české členy (z evangelických církví mimo Jednotu), čímž se překoná nesnáze jazykové. Tato komisi máme být k dispozici, ale svůj program a témata, stejně jako konkrétní osoby, které ji budou tvořit, dostane od Advisory Boardu, nebude vycházet z toho, co jí kdo předloží. Nemyslím, že by bylo potřeba této komisi adresovat zvláštní materiály. Bude-li je chtít, požádá o ně. Čas na práci, skoro dva roky, se zdá dlouhý, ale připomeňme si, co jsme za tento čas stihli vyřešit my.

Konečně otázka vzájemného uznání a zveřejňování konfliktu. Myslím, že je stejně obtížná pro obě strany. Současná česká provincie nám vůbec nepřipadá jako provincie UF, ale právně ji je, Unity Board ji jako takovou uznává. A chce po nás, abychom to přijali. To neznamená změnit svůj názor, ale znamená to respektovat tento stav. Můžeme s UB nesouhlasit, ale nemůžeme ignorovat jeho rozhodnutí. Totéž platí pro druhou stranu, která musí přijmout fakt, že náš seniorát je součástí UF a naše sbory se právem hlásí k Jednotě bratrské.

I požadavek, abychom konflikty a problémy veřejně nepublikovali, se může zdát tvrdý. Upozornit na křivdu a žádat o nápravu patří k základním právům člověka, ať jako jednotlivce nebo jako společenství, třeba sboru. Rozumím-li usnesení dobře, chce celou věc řešit v rámci církve, snažit se rámcem konfliktu nerozšiřovat. O to jsme od počátku stáli i my. Naneštěstí jednání, se kterým jsme se setkali, přitahovalo pozornost na všech stranách a občas doslova nutilo volat o pomoc. Dnes, kdy snad jsou nejhorší chvíle za námi, bych se přimlouval za zdrženlivost, s tím, že o naléhavých sporných otázkách a trvajících křivdách je nutno začít jednat a hledat nápravu.

Je zřejmé, že poté, co dva pokusy o zprostředkování a hledání cesty za pomoci Unity Boardu ztroskotaly, je situace ještě mnohem obtížnější a naděje, že se podaří nalézt dobré řešení, menší. Setkávám se i s tím, že někteří ztrácí důvěru v možnosti a schopnosti orgánů Unitas fratrum tuto krizi účinně řešit. A opravdu, Unity Board ji vyřešit nemůže, nebude-li mít naši podporu. Myslím, že je potřebné, abychom bratřím znovu dali svou důvěru, abychom spolehli na to, že není všechno jen v jejich rukou a prosili, aby jim byla dána trpělivost, vytrvalost i moudrost k práci a nám všem v našich sborech víra, láska i naděje.

J. Halama Jr.

Seminář v Bethlehemu roste

Škola, kde studuje velká část amerických kazatelů Jednoty, Moravian Theological Seminary v Bethlehemu, byla založena před téměř dvěma sty lety (1807) a prošla za tu dobu řadou změn. Dnes je seminář uznávaným vysokoškolským studiem, jehož hlavním

programem je připravovat ve tříletém studiu kazatele z řad těch, kdo již získali titul bakaláře na některé humanitní fakultě. Kromě toho poskytuje speciální kurzy a programy dalšího vzdělávání kazatelů, učitelů křesťanské výchovy, pastorační práce, teologie pro laiky a jiné. V tomto roce studuje na semináři celkem 101 studentů z 15 církví, 33 z nich z Jednoty. Učitelský sbor je složen nejen ze členů Jednoty, jsou v něm pravidelně učitelé z několika protestantských církví.

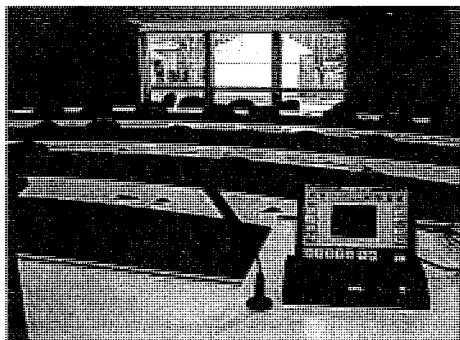


Ačkoliv je současná budova semináře poměrně nová, prošla v minulém roce významnou rekonstrukcí. K dosavadním čtyřem posluchárnám přibýly v nové části budovy posluchárna pro videokonference, počítačová pracovna a další studovna. Starší posluchárny prošly také rekonstrukcí, především dostaly nová technická zařízení pro audiovizuální a počítačové programy. Celá rekonstrukce stála více než milion dolarů a byla umožněna získanou podporou ze známé nadace Lilly Endowment z Indianapolisu.

Práce probíhaly od léta 1999 tak, aby všechna nová zařízení byla k dispozici pro jarní semestr 2000. Mezi učitele semináře přibyla v důsledku změn nová učitelka - specialistka na informační

technologie. Jejím úkolem je starat se o veškerá zařízení a školit učitele i studenty v jejich užívání. Revoluční změnou je možnost vyučovat dálkové studenty prostřednictvím videokonferencí. Student si doma pustí počítač a stane se účastníkem přednášky nebo semináře. Vidí na obrazovce, co se děje v posluchárně a může se do práce aktivně zapojit.

Vývoj technologie v posledních patnácti letech otevřel netušené možnosti a způsoby získávání a sdělování informací i vzájemné komunikace na velké vzdálenosti. Zvláště pro provincie a země tak rozlehlé, jako je USA, mohou tyto nové



možnosti být pravým požehnáním. Věřme, že práce sester a bratří v bethlehemském semináři bude právě i v této nové podobě přinášet novou radost i nový užitek.

J. Halama Jr.

Bible v indiánském jazyce (Ještě ke zprávě v NBL II/1 na str. 11). 20. listopadu se konalo v Bilwi (Puerto Cabezas) v Nicaragui slavnostní shromáždění, při němž byl předán nový překlad Bible do indiánských řečí miskito a sumu. Shromáždění se zúčastnilo 2 tisíce lidí.

Je to první kompletní překlad Bible v těchto jazycích. Dosud existovaly jen různé verze Nového zákona a některé starozákonní knihy. Důsledkem toho bylo, že kázání byla skoro výhradně na texty z Nového zákona. Příprava překladu trvala 15 let a podíleli se na něm bratři teologové z Nicaragui a Severní Ameriky.



Radost z překladu byla veliká a je naděje, že překlad se může stát požehnáním i mimo Jednotu i hranice Nicaragui.

Poradkyně pro Tanzanii. Sestra **Carola Hochmuth** odcestovala 1. února do **Tanzanie**, aby se zde od léta 2000 stala poradkyní pro projekty čtyř tanzánských provincií. Po jazykovém kursu v Morogoro bude sídlit v Mbeya. Její úvazek je prozatím plánován na 2 1/2 roku.

Světová misijní konference. Od 25.6. do 3.7. 2001 se bude konat druhá misijní konference světové Jednoty bratrské, jejíž hlavní téma bude „Pojď sem a pomoz nám“. Před jejím zahájením navštíví delegáti různé evropské sbory. Každá provincie vysílá čtyři delegáty. Nadto zde budou zastoupeny teologické semináře a díla Jednoty.

Požár v Berlíně. Sbor Jednoty bratrské v Berlíně (Berlín-střed, bývalé NDR) byl na přelomu roku postižen požárem po té, co do domu vlétla silvestrovská rachejtla. Modlitebna, která byla umístěna v podkrovní, vyhořela. Podle zprávy Johannese Welschena, kazatele sboru, je již postaveno lešení a oprava domu začne v blízké době.

Jednota bratrská píše historii fotbalu

V souvislosti se 100 letým výročím trvání Německého fotbalového svazu připomenuly Rýnské noviny z 28. 1. 2000 první fotbalové utkání v Německu v roce 1886. Konalo se na sportovním hřišti Zinzendorfovy školy v Neuwiedu. Neuwiedské žákovské mužstvo hrálo proti anglickým žákům internátní školy. Trénoval je učitel sportu a lékař Ferdinand Hueppe.

Tento druh sportu, původem z Anglie, uviděl Hueppe poprvé hrát žáky chlapeckého výchovného ústavu a našel v něm zalíbení. Tehdejší kopaná byla

předchůdcem dnešního fotbalu, kde se ke hře užíval vepřový měchýř plněný vzduchem. Nejen pro potěšení, ale především pro „zdraví národa“, které mu jako lékaři leželo na srdci, považoval tento učitel za nezbytné, aby se takový sport prováděl pod širým nebem. Roku 1889 dostal Hueppe pozvání do Saska ze „Svazu lipských spolků míčové hry“. Tam ho prosili, aby podle své vlastní představy organizoval založení Německého fotbalového svazu. Památné shromáždění k jeho založení se konalo potom 28. ledna 1900.

podle Herrnhuter Bote, březen 2000
M.U.

náš seniorát

Druhou polovinu února si rozdělily naše sbory po hodinách, aby jednotliví členové drželi modlitební stráž za celou Jednotu bratrskou. Tento obyčej má svůj vznik v Ochránově v roce 1727 (více jsme o tom psali v I. ročníku našeho časopisu, hned v 1. čísle). Těžko psát o modlitbách nějakou zprávu - ale doufáme, že uveřejněná osobní vzpomínka nebude bez užitku.

Má první modlitební stráž

Je to již řada let, co jsem přišla do pražského sboru. Byla jsem tam necelý rok, když dorazil rozpis modlitební stráže pro náš sbor. Sestry a bratři se podle svých možností zapisovali do určených hodin. Ti starší, kteří již nebyli zaměstnaní, si vybírali hodiny v noci a v době, kdy my ostatní jsme byli v

zaměstnání, ale stále ještě nebyla všechna okénka obsazena. Moje jméno nebylo v žádném. Naše kazatelka Irenka Kuželová se mě jednou po shromáždění zeptala, jak jsem na tom s volným časem a jestli mám možnost k modlitební stráži doma. Možnost jsem měla, ale ne odvahu. Obava, že se nedokážu celou hodinu modlit, že to sama nezvládnu, mne tížila a skličovala. Tak jsem to sestře Irence vysvětovala. Nabídla se, že budeme mít moji modlitební stráž spolu, u ní doma. Jela jsem k ní celá rozechvělá, už abych tu povinnost - jak jsem to tenkrát chápala - měla za sebou. Irenka položila své ruce na mé a já pocítila takový pokoj, jako ještě nikdy. Modlily jsme se. Najednou jsem věděla tolik dobrých věcí, za které smíme prosit, vybavilo se mi tolik bližních, kteří potřebují Boží pomoc, viděla jsem také svou dosavadní neschopnost radovat se z darů, které dostávám a mohla za ně s vděčností Pánu děkovat.

Od této chvíle pro mne modlitební stráž už nikdy nebyla „povinností“, ale ctí, že smím být malým článkem v dlouhém řetězu sester a bratří na modlitební stráži.

Růžena Jansová

Obnova sboru původní Jednoty bratrské v Turnově.

Jen pár kroků od turnovského náměstí stojí zchátralý dům, který je dodnes svědkem bratrské minulosti města. Tento dům se opět po staletích stává sborovým centrem Českých bratří.

Něco z historie:

Jednota bratrská začala působit v Turnově nejspíše již roku 1480. Protože Turnov spadl pod ochranu rodu Krajířů z Krajku, práce se zdárně rozvíjela. Někdy okolo roku 1500 zde Bratři pod záštitou Adama z Cimburka založili první sbor a bratrskou školu. Brzy patřil turnovský sbor k těm větším a rostoucím sborům Jednoty. V Turnově samém tvořili členové Jednoty asi pětinu obyvatelstva a byli zastoupeni v úřadech i městské radě. Turnov, především v době Krajířovské, byl místem působení některých známých osobností Jednoty. Vystřídali se tu například B. Jan Roh, B. Beneš Bavoryňský, B. Jan Augusta i B. Jiří Izrael.

Po půlstoletí existence však na sbor v Turnově, stejně jako na jiné sbory Jednoty, dolehlo pronásledování. Po roce 1547, v důsledku šmalkaldské války, byl turnovský sbor uzavřen a mnozí jeho členové byli nuceni odejít. Přece se však v Turnově někteří scházeli potají i nadále a očekávali na příznivější čas. Ten nastal v roce 1576, kdy se

znovu v Turnově začala konat bratrská bohoslužebná shromáždění. Bratři se scházeli nejprve v nějakém domě pod ochranou pana Karla z Vartemberka, člena Jednoty a majitele poloviny Turnova. Ten jim také v témže roce propůjčil k užívání klášterní chrám Navštívení Panny Marie (dnes na tomto místě stojí pseudogotický kostel Panny Marie).

Snad již od roku 1580 zde měli bratři třetí sbor. Dějepisec města Turnova, Dr. J.V. Šimák, píše. „*Nový sbor, již třetí, byl v sousedství dvora panského, za branou svěráckou na gruntech skalských, v domě, kde říkalo se na Kopidlňě (nyní č.80)*“. Po roce 1620, v době protireformace, byli mnozí z příslušníků Jednoty v Turnově opět nuceni odejít do exilu. Poslední bratrský sborový dům se však uchoval až dodnes. Významné je, že právě v tomto domě se v roce 1785 narodil A. Marek, kněz a národní buditel, současník a přítel J. Jungmanna. Místo, kde dům stojí, nese případné jméno „Na Sboře“.

A současnost:

Již před několika lety se někteří členové Jednoty začali o tento dům zajímat. Nová etapa tohoto zájmu začala v souvislosti se ztrátou sborového zázemí těch členů Jednoty bratrské v Turnově, kteří nyní tvoří místní Ochranovský sbor. Ve spolupráci se Společností pro uchování a rozvíjení dějinného odkazu Jednoty bratrské jsme připravili některé podklady a započali jednání o koupi a rekonstrukci domu. Ačkoliv se objevili další zájemci a také nový směr v Jednotě se pokoušel prodej překazit, městské zastupitelstvo na počátku února rozhodlo prodat dům našemu Ochranovskému sboru. Připadáme si dnes podobně jako naši předkové, kteří po nuceném exilu opět našli sborové zázemí.

Celý záměr obnovy můžeme plánovat jenom díky podpoře a spolupráci

našeho partnerského sboru Ochrany Jednoty bratrské v Königsfeldu. Naším cílem je obnovit toto místo jako místo setkávání. Společně bychom tak chtěli přispět k rozvoji a prohlubování česko-německých vztahů.

Dům musí projít rozsáhlou rekonstrukcí. Bude zde vytvořen bohoslužebný sál (68 m²) sociální zázemí, vstupní hala s historickou expozicí, ubytování pro hosty i pro správce sboru. Zároveň tento dům chceme otevřít širší veřejnosti. Navázat na tradici místa a pořádat zde kulturní i duchovní setkávání. Naším záměrem je, aby dům sloužil nejen pro život sboru, ale aby se toto místo stalo viditelnou a navštěvovanou součástí kulturních míst v Turnově a trvalou připomínkou historie a odkazu našich předků.

Každý, kdo by chtěl pomoci, dostane informace ve sborech Ochrany Jednoty bratrské distriktu nebo přímo na adrese sboru: Ohrazenice 112, 511 01 Turnov, tel: 0436-322 403

za staršovstvo sboru O. Halama

Služebník církve a Božího království

Bratr **Jindřich Halama st.**, služebník církve a Božího království, bývalý dlouholetý člen a předseda Úzké rady Jednoty bratrské, také bývalý předseda ERC v ČR a pracovník Kostnické jednoty, se dožil 14. března sedmdesáti pěti let.

Vyrůstal se svými rodiči v Jednotě bratrské, která svým biblismem, chudobou a obecenstvím lásky byla rodině nejbližší církvi apoštolské. Při domácích pobožnostech nad Písmem

svatým, ve shromážděních Jednoty bratrské ve Velkých Hamrech, bylo do srdce mladého Jindřicha zaseto seménko, které mělo požehnaně vyrůst a z bratra Jindřicha učinit služebníka Božího království v Jednotě bratrské na celý život, mělo přinést dobré ovoce. Stalo se.

Za druhé světové války bylo několik kazatelů uvězněno pro odboj a sbory byly bez kazatelů. Jako středoškolský student obchodní akademie byl povolán za kazatele do Nové Paky 18.2.1945 a po dvou měsících do Rovenska pod Troskami.

Po válce dokončil studia na obchodní akademii a od září 1946 začal studovat v Praze teologii. Musel se tedy rozloučit se sborem v Rovensku. Od r. 1950 byl již kazatelem v Praze a 22. října byl ordinován Karlem Reichlem na diakona JB. Teologická studia dokončil již jako kazatel.

Na další sbor, kde J. Halama st. sloužil, do Mladé Boleslavi, se v r. 1956 stěhovala již celá rodina: manželé Jindřich a Růžena se syny Jindřichem, Janem a Ondřejem. V Mladé Boleslavi se rodina rozrostla o dceru Lydii.

Do Úzké rady byl bratr Halama poprvé zvolen v r. 1955 a v této funkci zůstal do r. 1961. Dne 4.10.1964 byl ordinován K. Reichlem na presbytera. Za krátký čas, v r. 1968 byl opět povolán do vedení církve a jako předseda ÚR se znovu stěhoval do Prahy v r. 1977.

Ke konci roku 1989 se rozhodl odejít do důchodu. Nepodařilo se. Byla z toho jen krátká dvouměsíční dovolená. Byl povolán jako kazatel do Nové Paky.

Podruhé se o důchod pokusil v r. 1994. Manželé Halamovi se přestěhovali do Diakonie v Mladé Boleslavi. Zatím se však prohlubovalo teologické rozdělení v JB a mladoboleslavský sbor, ovlivněn novým směřováním, už nemohl být radostným duchovním domovem pro manžele Halamovy. Vyjžděli z Mladé

Boleslavi do různých sborů, kde bratr Halama ochotně vypomáhal kázáními.

Když musel odejít z Jablonce n. N. kazatel Ruben Kužel, byl znovu osloven J. Halama st. s prosbou o pomoc. Neodmítl, znovu ochotně řekl své „ano“. To byl podzim 1997. Ve stále rostoucím napětí v církvi nemohl bratr Halama přistoupit r. 1999 na podmínky nové ÚR k prodloužení pracovní smlouvy. Sloužil proto celý rok zdarma. Nyní je kazatelem na poloviční úvazek v Ochranovském sboru při ČCE v Jablonci. Sbor si jeho služby velice cení a je za ni vděčen, stejně jako i ostatní bratři a sestry v Ochranovském seniorátu při ČCE.

V jabloneckém období své služby prožil J. Halama st. své snad největší zklamání a bolest srdce. Rozpad Jednoty bratrské, zrušení pěti sborů a tím i vyloučení z církve, které obětoval celý svůj život v dobách nelehkých, útoky některých bývalých bratří...

Víme, že nemůžeme činit rovnítko mezi církví a Božím královstvím. Ale podle pověření Pána Ježíše Krista: „Boží království je mezi vámi“ (Lk 17,21), máme žít mezi sebou podle norem Božího království. A ty jsou odhaleny v evangeliu a na životě Ježíše Krista. A tu je i celoživotní působení a snaha Jindřicha Halamy st.: působit slovem i životem k tomu, aby bylo „mezi“ námi Boží království.

O to víc bolí všechny současné události uvnitř Jednoty bratrské.

Přejeme bratru Halamovi i jeho věrné manželce, aby Pán Bůh překrýval svou milostí a láskou všechno zlé, co přichází od lidí, aby jim dal sílu i trpělivost pro hořkosti, které třeba ještě přijdou. A aby mohli rozpoznávat i lásku

bratří a sester, u kterých neztratili úctu a ani lásku...

Jiří Polma

A kámen je ten tam

je název sborníčku kázání bratra Jindřicha Halamy. Na dvacet jeho kázání je uvedeno obecnou úvahou o kázání z pera br. biskupa Gilla a na závěr je připojeno několik vzpomínek a pozdravů kolegů a přátel. Bratru Halamovi bylo dáno obdarování prostě a srozumitelně tlumočit radostnou zvěst Bible všem generacím. V kázáních se svým zaměřením na Krista prokazuje jako vskutku „ochranovský“ kazatel a věříme, že čtenáři budou povzbuzeni i potěšeni na své cestě víry. Protože jsou ke každému kázání navrženy písně i



biblické čtení, může knížka sloužit i jako pomůcka pro čtená kázání.

K 75. narozeninám J. Halamy vydává knížku Ochranovský seniorát a je možno ji objednat v našich sborech nebo přímo v sídle seniorátu v Železném Brodě.

Životní výročí Jiřího Polmy

Dne 25. února 2000 oslavil Jiří Polma, kazatel Ochranovského sboru v Železném Brodě a senior Ochranovského seniorátu ČCE své padesátiny.

Budeme-li uvažovat nad časem, který mu byl dosud dán, můžeme jej rozhodně charakterizovat pojmem služba; nejdříve služba svému Spasiteli, ale stejně tak bratřím a sestrám nejen ve sborech, ale v celé naší církvi.

Hluboké duchovní zakotvení si přinesl z rodiny a tradici kazatele převzal po svém otci. Tato polmovská tradice předznamenala jak jeho univerzitní teologické studium, tak i nezpochybnitelnou důvěru v Hospodina a jeho vedení, která se odráží i v jeho nejoblíbenějším žalmu: „*Hospodine, zkoumáš mě a znáš mě. Víš o mně, ať sedím nebo vstanu, zdálky je ti jasné, co chci dělat. Sleduješ mou stezku i místo, kde ležím, všechny moje cesty jsou ti známy. Sevřel jsi mě zezadu i zpředu, svou dlaň jsi položil na mě. I kdybych vzlétl na křídlech jitrů záře, chtěl přebývat při nejzazším moři, tvoje ruka mě tam doprovodí, tvá pravice se mě chopí.*“ (Ž 139, 1 - 3, 5, 8.)

Kromě toho dostal bratr Jiří také dar slova, slova, které povzbuzuje, potěšuje i pozvedá. Skrze tato jeho obdarování se nám mnohým dostalo jak pokoje, tak i pomoci v těžkých životních okamžicích. Životní zralost, ke které dorostl zvláště v posledním nelehkém čase, ho právem postavila do čela české „tradiční“ Jednoty bratrské.

Milý Jiří, přeji Ti do dalších let Boží posilu jak v časech slunečných, tak i pošmourných. Hodně sil a chuti ke studiu bratrské historie jak na poli Společnosti pro uchovávání dějinného odkazu Jednoty bratrské, tak i mezi

komeniologu, kde sis našel své pevné místo. A neutuchající elán v hledání pravdy, který se projevoval v našich nesčetných diskusích.

Jana Uhlířová

Vzpomínka na bratra Volkharda Köhlera

V polovině února letošního roku po dlouhé a těžké nemoci zemřel bratr V. Köhler, člen Kontinentální provincie Jednoty bratrské, který byl od počátku vedoucím pracovníkem v mladoboleslavské automobilce Škoda, když do ní vstoupil německý koncern Volkswagen. Několik let tak vedl největší továrnu v naší republice. Brzy po svém nástupu navázal kontakty také s boleslavským sborem a po svém přesídlení do Prahy byl v kontaktu se sborem místním. A to nejen kvůli geografickým důvodům. Nesrovnatelná byla jeho štědrá podpora naší církve.

Jeho profil nevystihuje nadprůměrné vzdělání (práva a ekonomie, titul z Harvardu), ani úžasné pracovní nasazení (kterého jsem si nemohl nevšimnout) či neobvyklé úspěchy v podnikání. Vážili jsme si i jeho vztahu k Čechám, který se projevil mj. i tím, že se zdárně učil náš nesnadný jazyk. A ocitujeme o něm výstižná slova Tomáše Ježka, která byla uveřejněna v Mladé frontě Dnes: „On byl zvláště ovlivněn vzděláním u evangelických moravských bratří, kteří se v Německu usadili po Bílé hoře. Cítil, že tu má také své kořeny. Snažil se tady opravdu pomáhat, byl to člověk, jakých je málo.“

K této charakteristice dodávám, že právě i v jeho přístupu ke své zhoubné nemoci se projevilo, že získal prostřednictvím církve nejen určité

vzdělání, ale především víru v Boha. Odešel ke svému Pánu v nedožitých 57 letech. Vedle biblického verše byl na smutečním oznámení uveden i úryvek z písně německého evangelického theologa Dietricha Bonhoeffera, která je česky známá v překladu D. a P. Pokorných v této podobě:

Moc předivná nás tiše obestírá,
a proto čekám příští uklidnění.
Bůh je dnes s námi, svědčí naše víra
a bude s námi každý nový den.



B. Kejř

Dětský letní tábor

Ochranovského distriktu pro děti ve věku 9 - 15 let se opět koná v Jesenném a to v termínu od 5. do 13 srpna 2000. Předpokládaná cena je jako loni - 1.100,- Kč. Protože je kapacita tábora omezená, **hlaste své děti co nejdříve na adresu:** O. Halama, Ohrazenice 112, 511 01 Turnov, tel: 0436-322 403



informace

KÁZÁNÍ od času předreformačního k velkému probuzení (Jiřina Kubíková)

vydala Evangelická církev metodistická, Praha

Po prvním dílu Kázání ve starověku a středověku, pokračuje autorka, emeritní profesorka husitské fakulty, další částí své záslužné práce. Nebylo by dostatečným konstatováním, že se jedná o dějiny homiletiky (nauky o kázání). Podle sestry Kubíkové „Kazatelna v každé době odráží stav církve a společnosti“ a tak nám tímto zajímavým úhlem pohledu dovoluje nahlédnout na cestu církve staletími i na stav společnosti v té které době.

Látka knihy začíná u valdenských a po J. Viklefovi se již dostáváme na domácí scénu ke Konrádu Waldhauserovi a dalším předchůdcům české reformace. Pak se přes kapitolu o české reformaci, husitství a Jednotu bratrskou dostává k reformaci světové (německé a švýcarské), všímá si reformace v Anglii a ve Skotsku a věnuje se i kázání katolickému, mj. v době baroka a protireformace. Tento díl vrcholí dobou tzv. Velkého probuzení, které se odehrávalo zvláště na anglické půdě a je spojeno předně s bratry Wesleyovými a s činností Jednoty bratrské (Moravanů) na britských ostrovech. Nejen jako ukázkou, ale i jako předmět našeho zájmu, ocitujeme odstavec o vlivném kazateli Moravanů:

„Významným evangelizačním kazatelem byl JOHN CENNICK (1718-1755), muž českého původu, pocházející z exulantské rodiny Kuníkovy, která po bitvě na Bílé Hoře našla azyl v Anglii. John se narodil v Readingu

a byl obrácen v září 1737. Seznámil se s Georgem Whitefieldem a bratry Wesleyovými. Přijal Whitefieldovu nabídku a stal se učitelem dětí horníků z uhelných dolů v Kingswoodu. Tady poprvé pocítil vnitřní volání ke kázání. Stalo se to, když se jednou shromáždilo pod širým nebem kolem stromu sykomory asi 400-500 horníků, a kazatel se nedostavil. Tehdy John Cennick poprvé veřejně promluvil. Wesley ho povzbuzoval k vytrvalosti. Cennick pak působil vpravdě apoštolsky na mnoha místech britského království - v roce 1741 v Londýně a v hrabstvích jihozápadní Anglie v Sommersetu a Wiltshiru. V roce 1742 se sblížil s Bratřími z Obnovené Jednoty a v roce 1745 se k nim připojil. Svým působením formoval společnosti v Bristolu, Kingswoodu a Thytertonu. Následujícího roku 1746 přijel do Irska a začal kázat v Dublinu a na severu mezi chudinou protestantské populace. Ohlas byl veliký - jednak to byl hněv násilníků, před kterými se musel často zachránit útekem, jednak růst probuzenecké společnosti, která měla v Dublinu brzy více než 500 členů. Na pozvání kvakera Ballymena navštívil Antrim, kde napřed kázal v soukromém domě. Udělal na posluchače takový dojem, že musel kázat ještě třikrát. Nakonec to bylo pod širým nebem, protože se k jeho kázání sešlo nejméně 2 000 lidí. Z Irska odešel Cennick do Walesu, kde byla jeho činnost také provázena požehnáním. Výsledkem společné evangelizační práce Johna Cennicka a Johna Wesleje bylo založení společnosti v jihozápadní Anglii v Leominsteru roku 1749. Do Irska se Cennick vrátil ještě jednou. Zejména se připomíná jeho působení v městečku Ballindery. To bylo proslulé svými kohoutími zápasy, hráčskou vášní a prostopášností všeho druhu. Cennickova shromáždění se konala v soukromých domech a pod širým nebem na kohoutích zápasíštích. Na pozemku, kde se tyto soutěže odehrávaly, byl postaven roku

1751 kostel - výsledek Cennickovy výmluvnosti. Kontroverze s oponenty Moravanů podlomily Cennickovo zdraví a on zemřel roku 1755 ve věku 37 let."

(K této ukázce uvádím 2 poznámky na okraj: V Ballindery dodnes existuje sbor „Moravanů“ = Jednoty bratrské. Od J. Cennicka je v Bratrském zpěvníku text písně 191 *Dítě krále věčnosti*.)

Po zevrubném oddílu o evangelizaci Moravanů na britských ostrovech následuje již jen kratičký závěr, který se zamýšlí nad výsledky a důsledky probuzeneckého kázání.

Je zajímavé sledovat cestu křesťanské církve staletími touto vyhraněnou optikou: přes podobu kázání, přes jeho důrazy, přednosti i slabosti, i skrze to, jak se vyrovnávalo s vývojem společnosti. Je jasné, že formát knihy (necelých 150 stran) nedovoluje přinášet konkrétní ukázky ze zmiňovaných kázání, což by bylo jistě obzvláště podnětné. Takto se musíme spokojit s tím, jak autorka sama charakterisuje klady a záporné jednotlivých epoch, hnutí i jednotlivců. I tak jí patří za její dílo srdečné poděkování.

Bohumil Kejr

Farářský kurs

na téma „SVĚT“ se konal 31.1. - 4.2.2000. V prostorách Evangelické teologické fakulty UK jej, jako každoročně, organizoval SPEK = Spolek evangelických kazatelů.

V programu bylo ústřední téma probíráno z nejrůznějších pohledů, převážně ovšem biblických, a přednášející více než dostáli zvůčnosti svých jmen. Nemohl jsem se účastnit všeho, proto jen ve zkratce referuji o tom, co jsem měl možnost vyslechnout.

Exegezí ze Starého zákona, na základě

Dt 4, 25-40, zahájil řadu výkladů farář T. Trusina. J. Mrázek z domácí fakulty ukázal, že svět nelze v novozákonním myšlení definovat jediným způsobem: někdy se nám v něm vede jako pod správou vinaře, který hřeší na skutečnost, že vlastník vinice je daleko (což ještě s větší absurditou popisuje Kafkův Zámek), jindy je svět podobný divadelní scéně (1K 1,9), zároveň však bývá i jako pole, které skrývá cosi cenného, ať poukázováno setbu či ukrytý poklad, někdy je spíše podoben vyvíjejícímu se příběhu. Ve výkladu z NZ na Janovo ev. 14, 22-31 připomínal mj. J. Vítek, že radost a naděje Ježíšových učedníků nespočívá v tom, že se zboří svět. A nesmí si připadat ani jako jeho soudci, ale ani jako jeho zachránci. I uprostřed všelijakých těžkostí mají následovníci Krista čerpat povzbuzení z Ježíšových slov: ať se vám nechvěje, nekormoutí srdce.

Jan Sokol byl požádán o přednášku na téma Křesťanské a nekřesťanské očekávání soudu. Tradičně ve svém vystoupení skloubil fundovanost filozofickou i křesťanskou s vypravěčskou svěžestí. Připomněl, že J. Patočka říkal, že výraz „svět“ má svůj původ ve slově „světlo“. Svět je pro nás to, co obhlédneme, co je kolem nás. Jsme tedy ve středu svého světa. Je jedinečné, když se dokážeme smířit s tím, že jiní mají své středy, odkud obzírají „svůj“ svět.

Dnešní pohanství má jinou podobu. Dříve všichni věděli, že svět a život jsou dary. Základem současného pohanství je přesvědčení, že se cosi semlelo, vybouchlo a my jsme tady víceméně náhodou a čekáme, co bude. I v profánním myšlení se objevuje myšlenka na konec. Není však spojena se soudem, ale vyrůstá z faktu entropie. Naše slunce je už postarší hvězda. Svět, i my, jsme koneční.

Křesťanství zdůrazňuje neopakovatelnou příležitost života, naší odpovědnost. Každý předstoupí před trůn Beránka. Naproti tomu

dost rozšířená představa reinkarnace (převtělování či „recyklování duší“) oslabuje myšlenku smrti. Kde je lidský život vybaven atributy neopakovatelný, odpovědný, tam se dá přijímat jen s myšlenkou smíření a odpuštění. Přednášející končil připomenutím poznatku sociologů, že instituce „darů“ a „protidaru“ je základem lidského soužití. Jsme si navzájem dlužní, bez toho nelze žít - a o tom se dá s dnešními lidmi mluvit.

Jistě by čtenáře mohl zajímat i výtah z přednášky Ivana Odila Štampacha: Svět v mezináboženském dialogu - kdy toto téma probíral v judaismu, islámu, hinduismu, buddhismu i v čínských náboženstvích. Končil pastýřským připomenutím, že nemáme ztotožňovat „Svět, který ve zlém leží“, jak je uvedeno v bibli, ani s přírodou ani s profánní kulturou. Spíše se vzdalovat jeho metodám a ambicím: honbou za mocí, majetkem, politikařením.

Ředitel židovského muzea pan Leo Pavlát promluvil na téma Židé v dnešním světě, zvláště pak s přihlédnutím k talmudské zásadě *Nezničíš*, která vychází z poznání, že všechno v tomto světě je Boží dar. Promyšlení této zásady je v židovství skutečně důkladné a vede ke zcela zřetelným etickým důsledkům, které stojí za to brát vážně... Na tomto místě však musím uvést, že jsem byl nemile zaskočen v následné diskusi názory o vztahu křesťanů k židům. Ne, nebojte se, nešlo o žádné projevy antisemitismu. Možná spíše některé křesťanské kruhy nedokáží na jistě temnou stránku nevhodného znásilňování a opovrhování židy ze strany křesťanských církví, ke které po staletí docházelo, reagovat nyní jinak, než že se úporně snaží vyhnout všemu, co by mohlo být chápáno jako nátlak či omezování. Jsem si vědom, že to je citlivá otázka, ale když v jednom příspěvku zaznělo, že „evangelizovat židy je nemravné“, pak jsem si jen tiše povzdechl, jací byli Ježíš a Pavel nemravové!

A ještě jedna akce se sluší zmínit: Odbor

SPEKU pro veřejné záležitosti připravil v úterý večer téma „*Právní problematika naší společnosti*“, o které hovořili nejpopovlanější lidé: Ministr spravedlnosti Otakar Motejl, předseda právního výboru poslanecké sněmovny Cyril Svoboda, členka Nejvyššího soudu Dr. Brožová a z prezidentské kanceláře paní Chaloupková, která se ve své funkci věnuje právě otázkám právním.

Bylo úžasně zajímavé slyšet tyto lidi hovořit o otázkách, které jsou v naší společnosti velice citlivé. Jejich poučenost i osobní zaujetí byly zřetelné - a přece celkový dojem byl poněkud tísnivý. I z příspěvků těchto „špiček“ vysvítala nejenom složitost problému, ale i určitá beznaděj, že by to někdy mohlo být rapidně jiné, lepší. Pokusím se přiblížit několik myšlenek:

C. Svoboda - po 2. světové válce začal narůstat nárok jednotlivce vůči autoritě i státu. Je to však židovsko-křesťanská tradice, která připomíná povinnost jedince vůči státu, vůči ostatním. Zaujala mě věta, že může docházet k protiprávnímu jednání, i když zákon není porušen.

O. Motejl připomněl, že konzumní společnost nás zbavuje povinnosti volit, vede nás k uniformitě, vzdáváme se svého práva odlišovat se, což je podhoubí totalit a diktatur všeho druhu. Ani po našich zkušenostech nejsme imunní vůči totalitním systémům. Pan ministr uvedl, že akcent na práva (= co není zakázáno, je dovoleno) není úspěšný. Těžko však jít jinudy. Ono nelze totiž všechno přesně definovat a zvláště pak nejsou známy nástroje, jak vynucovat to, co by se mělo dělat.

Paní Brožová uváděla, že soudy byly nástrojem panství a moci, v našich demokratických soudech je zaručena soudcovská nezávislost. Zároveň však přiznala, že je na soudech rozdílné personální obsazení. Současná neutěšená situace vyvolává touhu po dalších a dalších zákonech. Někteří soudci odmítají ideu spravedlnosti, aby nebyl dán prostor pro

libovůli. Také konstatovala, že soudce je v zajetí procesních pravidel, aniž by mohl rozhodnout o meritu sporu.

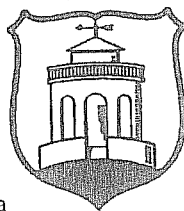
A konečně paní Chaloupková z prezidentské kanceláře mj. vyslovila smutnou skutečnost, že trestní právo potrestá viníka, ale oběť není nijak pozvednuta.

Bohumil Kejř,

*který se zároveň omlouvá řečníkům a čtenářům za možné nepřesnosti a nenáležitě zkratky, když se pokusil vtěsnat několikaden-
ní program do několika vět.*

Oprava

V minulém čísle byl zaměněn znak, ve kterém se objevuje atribut města Holešova, za Ochranský znak. Děkujeme za laskavé upozornění, omlouváme se ochranským, holešovským, i vám všem.



„skutečný“ znak Ochranova

VERITAS, historická společnost pro aktualizaci odkazu české reformace, svolává svou valnou hromadu na sobotu 27. května 2000 na 10 hodin. Tato volební výroční schůze se bude konat v malém sále modlitebny Evangelické církve metodistické v Praze na Novém Městě, Ječná 19. Na zahájení přednese Dr. Vladimír Sakař přednášku: Aktuální význam díla Aloise Jiráska. Doc. Dr. Eva Melmuková pak prosloví přednášku: Proč nemůže být Jan Hus rehabilitován. Výbor společnosti srdečně zve členstvo i hosty.



Povzbuzení

(Miroslav Matouš)

I v pražské městské hromadné dopravě máme postaráno o kulturu. Ve vestibulu metra jsem četl výrazně vytištěnou zasklenou báseň. Jméno autora jsem zapomněl, povzbudivé verše nikoli:

*Má milá rozmilá, neplakej,
život už nebude jinakěj.
Dnes ještě budme veselí
na naší bílé posteli.
bude zejtra, kdopak ví?
Zejtra si lehneme do rakví.*

Jakmile jsem si básničku přečetl, vybavil se mi nápis na náhrobku z doby úpadkové římské říše: Ede, bibe, lude, veni (Jez, pij, hrej, přijď). A také známé heslo z doby neméně úpadkové Francie 18. století za vlády Ludvíka XV.: „Po nás potopa“.

Uvedené veršičky nás vtipně a působivě nabádají, abychom si užili, dokud je čas, dokud neumřeme. A ovšem k tomu nám může posloužit i něco dalšího, než co uvádí autor: drogy, hrací automaty, vzrušující pořady televizních kanálů. Máme daleko více možností, jak přehlásit vědomí smrti, než kdykoli dříve.

Členové kteréhosi klášterního řádu měli heslo: Memento mori (Pamatuj na smrt). Není to nic ponurého pro ty, kdo mají na zřeteli věčný život. Apoštol Pavel, jakoby znal onen epitaf na římském náhrobku, napsal: „Nevstávaj-li vůbec mrtví“, pak platí: „Jezme a pijme, vždyť zítra zemřeme!“

Není to opojivě nezřízené užívání si života výrazem potlačovaného zoufalství, není to způsob duchovní sebevraždy, jaká někdy vede i k sebevraždě skutečné?

Nedávno jsme si připomněli 150 výročí narození T. G. Masaryka. Zdůrazňoval nutnost mravního základu všeho konání. Snad znáte i jeho výrok: „Hřebík nebo Bůh - na něčem člověk viset musí.“

Píseň

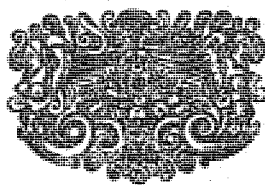
Bůh stvořil čas, člověk spěch

Na Vysočině Pohlédni výše,
dnes ve výšině naslouchaje tise,
skřivan pěl. zadrž dech!

Irské přísloví

Nad poli, lesy Tak svěžích tónů
pod nebesy bys z ampliónů
ten zněl. nezaslechl!

Ludmila Potůčková



300. výročí narození M. L. Zinzendorfa a E. D. von Reuss



1700



2000

Zinzendorf

Jednota bratrská slaví v tomto roce také své „velké jubileum“. Proto jsme se rozhodli seznámit Vás v této zvláštní příloze, která bude vycházet v každém letošním čísle, s životem těch, kteří stáli na počátku obnovení naší církve.

Zinzendorfovy myšlenky o misii

Přání jít do světa jako posel evangelia vzniklo v Zinzendorfovi již v době jeho studií v Halle (1710 - 1716). A přece nevznikla herrnhutská misie plánovitě, ale spíše spontánně. Byla odezvou na zprávy o otrocích, zavlčených z Afriky do Karibiku a dovršena setkáním s jedním z nich, který přišel se svým pánem do Evropy. Zinzendorf nedoprovázel misionáře, kteří šli v roce 1732 na ostrov sv. Tomáše a brzo poté do Grónska, Surinamu, do jižní Afriky a do severní Evropy, vypracovanou misijní theologii, ale krátkými dopisy a instrukcemi, ze kterých můžeme vyčíst myšlenky, které do dneška neztratily význam.

Misie nebyla plánována od zeleného stolu nebo dokonce nařízena. Její poslové se cítili být povoláni největším Misionářem, na svět příšlým Spasitelem, k „účastnosti na radosti“ při zvěstování evangelia. Spasitel byl

pánem misie, jeho plánu se světem se otvírali, on určoval také způsob a jednání, jakým se misie měla konat.

Zinzendorf vedl misionáře k tomu, aby nepředkládali „pohanům“ abstraktní nauku o Bohu - která byla často spojena s evropskou filozofií a myšlením - ale aby jim ihned vyprávěli o Spasiteli. Příběh Ježíše, jeho utrpení a smrt pro každého z nás měla být a zůstat začátkem a jádrem misionářského zvěstování. Právě otroci, kterým platila návštěva prvních misionářů, měli poznat, že Bůh, který k nim přichází, není vzdálenou mocí nebo dokonce otrokářem, ale že se stal v ukřižovaném Kristu jejich spolutrpícím bratrem.

Podle Zinzendorfa nemohou lidé obrátit jiné lidi. To může učinit jen Bůh sám skrze svého Ducha. Boží dílo předchází posly evangelia, tak jako u komorníka z Etiopie a Kornelia ve Skutcích (kap. 8,26-39 a kap. 10). A přece potřebovali komorník i Kornelius službu apoštolů, kteří jim o Kristu museli povědět. Pro Zinzendorfa bylo

důležité, aby misionáři vyhledávali lidi, na jejichž srdci Duch svatý již nějakým způsobem pracoval, které Duch „připravil“. Naprosto neslučitelný s evangeliem byl pro něj každý nátlak. Křesťanská misie a nátlak se navzájem vylučují - názor, který bohužel v dějinách křesťanství nebyl vždy respektován.

Zinzendorfovi nešlo o obrácení celých národů (tím méně o kolonizační misii), ale v prvé řadě o získání jednotlivců, o „prvotiny“ z národů. Přesto však brzy vznikly menší a větší sbory. Přitom neměli poslové měřit „herrnhutským metrem“, to jest zavádět životní formy a sborové struktury, jaké byly v Herrnhutu a v Herrnhagu. Vyhovět tomuto přání nebylo pro misionáře a misionářky často snadné. Africká kultura byla u otroků ve střední a jižní Americe násilně potlačena. Misionáři neměli tedy k dispozici lepší sborové formy než jaké poznali v Herrnhutu. A tak vznikly leckde v zámoří malé „Herrnhuty“. Tam kde misie doznala většího rozšíření, jako např. v Surinamu nebo v jižní Africe, vyvinula se vlastní herrnhutská identita. Ke konfesionálním přehradám však nedošlo. A tak Herrnhutská misie mohla předat luterské církvi někdy v roce 1900 sbory a pracovní oblast v Grónsku a v roce 1919 v Austrálii (reformované) presbyteriální církvi nebo se v roce 1959 spojit v Dominikánské republice s tamní Evangelickou církví. Zinzendorf by s tím jistě souhlasil, stejně jako by byl uvítal širokou

podporu, jaké se Herrnhutské misii dostalo později z kruhů přátel z různých církví a zemí. Jednalo se mu, a je tomu tak dodnes, nikoli o Herrnhut, ale o Pána a jeho poselství, které může každá generace šířit dál.

*Helmut Bintz
přel. Bobumil Kejř st.*

Pán můj

(Berlín 1738. Z kázání o druhém dílu apoštolského vyznání víry)

Slovo, že je Kristus naším Pánem, je velikého obsahu, významu a moci. Kdo v přítomném zlém pokolení ví, že má Ježíše Pánem, ten pochopil tajemství, které jej za všech okolností, ve všech poměrech života a ve všem, cokoli jej může potkat, bude bez přestání těšit a posilovat.

...Bez srdce nepřesvědčí Spasitele ani největší skutky, že mu patříme. Přenášet hory, vymítat d'ábly, uzdravovat nemocné, to všechno ještě nedokáže, aby se k nám přiznal. Naproti tomu ten nejmilejší, nejmenší, hříchy nejobtížnější člověk, který dospěl milosti, i když mu nezbyla už ani chvilka k práci pro Pána, může očekávat stejně laskavého, přívětivého a milostivého Pána a Mistra jako ten, za nímž jde množství skutků učiněných v Bohu.

To se ovšem naší sebelásce hrozně poslouchá, že bychom si všemi svými

skutky nic nezasloužili, že naše nejlepší činy, i ty v Bohu vykonané, nic nesvedou, až budeme stát před jeho obličejem. Ano, ani na paměť nám nevstoupí. Protože až řekne Pán těm po své pravici: „Nasytili jste mne a dali jste mi pít“ (Mt 25), nebudou o tom vědět. Nezbyla jim ani vzpomínka. „Jejich skutky jdou za nimi“ a proto je nevidí. Ani to, co učiníme dobrého, si nezaslouží odplatu, protože kde je jediný skutek, který byl učiněný pro Ježíše, který by neměl odměnu sám v sobě? Že mu smíme sloužit, je milost, kterou doprovází taková radost a spokojenost, že když to pomine, v zahanbení žasneme, že nám to dovolil a nic si nepřivlastňujeme.

Neb když se práce milosti
podaří duši k radosti,
tu přistoupí i svatý stud,
by člověk poznal, že je chud,
by sebe zapřel, Bohu vzdával čest,
jsa rád, že Ježíš jeho spásou jest!

... A proto je souhrnem všeho toho,
co člověk v jeho službě a za všech
okolností může říci každému
jednotlivci i všem dohromady: Ó by
Ježíš byl tvým Pánem, ó bys aspoň
jednou poznal, jaký je to Pán, ó bys si
jej srdečně zamiloval!

*(podle knížечky Mikuláš Ludvík
hrabě z Zinzendorfu, kterou před 100
lety, tedy k dvoustému výročí jeho
narození, vydaly Bratrské Listy.)*



Tys úděl služebníka vzal

(Herr, der du einst gekommen bist)

Tys úděl služebníka vzal
a sloužil's, Pane náš;
i svůj lid, jež jsi povolal,
k své službě posíláš.

Zlom pýchu, jež nám panuje,
a k pokoře nás veď;
jen pokorným se zjevuje
tvá milost v odpověď.

Ty v poslední jsi ještě noc,
než's pro nás život dal,
svým učedníkům lásky moc
tak štědře dokázal.

Rač připomínat církvi své,
již často hubí svár,
že jedno má být stádo tvé;
toť úkol náš i dar.

Ó uč svou malou družinu,
tak mdlou a nesvornou,
se řídit každou hodinu
tvou láskou pokornou.

V své lásce dal ses křížovat,
smrt musel's podstoupit.
I nám rač tuto lásku dát:
až na smrt věrni být.

Ty sám nás po své cestě veď,
ty uč nás milovat.
Jen kdo je tobě věren teď,
má s tebou kralovat.

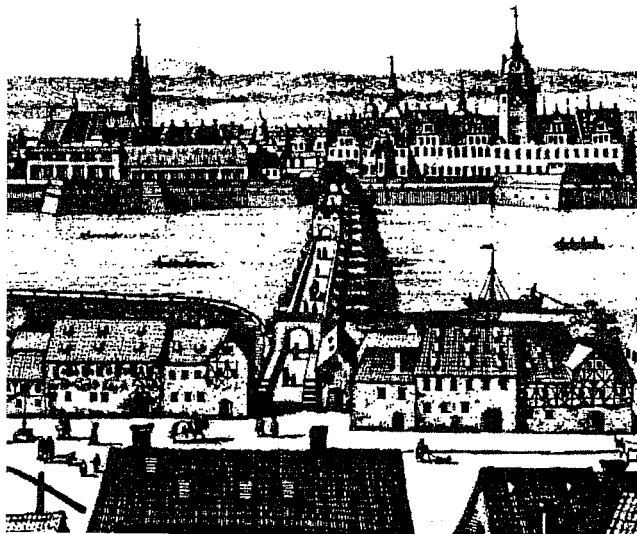
Informace o písni na následující straně

Melodie: M. L. Zinzendorf (Bratrský zpěvník 305), Text: M. L. Zinzendorf, přeložili J. Hochman a J. Halama Jr. (původně v BZ č. 369, z práce na přípravě nového zpěvníku)



Zinzendorfova dávná touha a vnitřní povolání, aby vstoupil do křesťanské služby, jej zjevně nikdy neopustily, ale jen se prohloubily zkušenostmi z roku 1727 a z následujících let. Nicméně pro šlechtice bylo jednou věcí být vhodný pro duchovenskou službu a docela jinou věcí pro něj bylo být do ní přijat. Zvláště na drážďanském dvoře mohl počítat s více než jedním Hamanovým snažením srazit jeho přání (*narážka na postavu ze starozákonní knihy Ester. Pozn. překl.*). V nějaké jiné zemi by se mohl setkat s méně předsudky, myslel si Zinzendorf. A tak, když Abraham Ehrenfried Richter požádal

v Herrnhutu o domácího učitele ke svým dětem, které byly bez matky, na Spanenbergovu radu se přihlásil osobně Zinzendorf. Jel inkognito jako von Freydek, což byl jeho právoplatný titul. Den po svém příjezdu do Stralsundu, 29. března 1734, odhalil své jméno a záměr Dr. Gregorovi Langemackovi, který s Dr. Carlem Joachimem Sibethem za Greifswaldskou univerzitu zkoušeli kandidáty na duchovenskou službu. Na dřívější pozvání Zinzendorf poprvé kázal v Stralsundu na Zelený čtvrtek. Přesné zkoušení ve všech bodech křesťanského učení následovalo v druhé části dubna a 26. mu zkoušející osvědčili, že je jako luterán naprosto pravověrný, kromě některých pohledů na církevní kázeň, což považovali za nepodstatné. Nyní ohlásil drážďanskému superintendentovi Valentinu Löschlerovi, že se rozhodl vstoupit do duchovenského úřadu.



znak města Drážďany

pohled na Drážďany
v polovině 18. století
(mědirytina M. Meriana)

V prosinci cestoval Zinzendorf do Tübingen a 18. se úředně přihlásil na theologickou fakultu university o uznání jako luterský duchovní. V dubnu 1733 tato fakulta vydala oficiální prohlášení o sboru v Herrnhutu. Uznávalo, že učení Moravanů je v podstatné shodě s učením Evangelické luterské církve a pochválilo je za udržování kázně a obřadů Unitas fratrum. Proto byl v Tübingen Zinzendorf mezi přáteli. Fakulta vyhověla jeho žádosti, s odkazem na precedent muže jeho postavení, který oblékl kněžské roucho. Na čtvrtou adventní neděli hrabě kázal jak v tübingenské katedrále, tak v kostele u sv. Tomáše a tak veřejně vstoupil do duchovenské služby. Nebylo však jeho úmyslem, aby přijal kněžskou službu v jakémkoli sboru, ale spíše chtěl vykonávat duchovenské funkce podle způsobu *abbés* Francouzské církve.

*J.T. Hamilton, K.G. Hamilton:
History of the Moravian Church
z kapitoly: „Luterský biskup
Moravských bratří“*



Erdmuth Dorothea

- manželka M. L. Zinzendorfa

(pokračování)

Zasnoubení a svatba

V následujících měsících se Zinzendorfovy výhledy do budoucnosti vyjasňovaly. Na naléhavé přání své babičky musí přijmout státní úřad soudního rady u drážďanské zemské vlády, kam ho osobně vůbec nic netáhne, neboť podle jeho mínění panují na kurfiřtském dvoře horší mravy než v Sodomě a Gomoře. Babička Henriette von Gersdorf mu osladí hořkou pilulku drážďanského úřadu nabídkou, že mu za výhodnou cenu přenechá statek Berthelsdorf blízko Hennersdorfu, aby jej používal jako venkovské sídlo.

Tím se splnil sen mladého Zinzendorfa, aby mohl vybudovat na vlastním panství „schlosseclesiolu“, obecnství stejně smýšlejících křesťanů ve službě Spasiteli, podobně jako vypadal v Ebersdorfu zámecký sbor. A nikdo by se do tohoto budoucího obrazu nehodil jako matka lépe než Erdmuth, která byla v ebersdorfském duchu vychovaná. Ovšem Erdmuth dodnes na jeho dopisy neodpověděla a korespondenci s ním přenechala hlavně své matce. Když Zinzendorf teď píše komtese naléhavěji a vykládá jasněji svoje úmysly o sňatku, dostává od ní krátký uštěpačný dopis. Ona prý věřila, že tento nápad je už dávno

zapomenutý. On ho může, jak sám napsal, v modlitbě trochu „potrápit“ a potom snad přijde na jiné a pro něj „lepší, užitečnější a šťastnější myšlenky“.

Zinzendorf se ale nedá odstrašit. Když v květnu roku 1722 dostává vyplaceno své dědictví po otci a může si koupit statek Berthelsdorf, netrvá dlouho než se objeví v Ebersdorfu a prosí Erdmuth, aby se stala jeho ženou. Při svých námluvách se snaží o upřímnost: „Miluji vás z celého srdce a své nejvřelejší duše, ale Pána Ježíše miluji mnohem více“. Chtěl by si jako

manžel ponechat jistou svobodu, aby mohl následovat každé volání svého Pána, který by ho mohl poslat třeba jako misionáře k pohanům. Nabízí Erdmuth „manželství spřízněných myslí“, v němž nejde tak velice o osobní manželské štěstí jako spíše o společnou práci pro Boží království. Ona jako manželka má převzít administrativní a hospodářské vedení a všechny rodinné povinnosti, aby svého muže uvolnila pro službu Pánu. Erdmuth rozumí, sdílí tyto myšlenky a svoluje. Také obě rodiny po mnohém uvažování se sňatkem souhlasí, ačkoliv stará hraběnka Reussová jen nerada svoluje ke stěhování své dcery do „hříšných“ Drážďan. 16. srpna 1722 se slaví v Ebersdorfu zasnuby a 7. září jsou Mikuláš Ludvík von Zinzendorf a Erdmuth Dorothea von Reuss oddáni v zámecké kapli v Ebersdorfu. Do hraběnčina snubního prstenu je vyryt nápis: „Milujme ho“ a do Zinzendorfova „neboť on nejdříve miloval nás“.



*Kostel P. Marie
(Frauenkirche)
v Dáždanech,
stavba Georga Bähra
z let 1726-43,
zničena 14. února 1945*

Moravští exulanti

Mladí manželé Zinzendorfovi zůstávají ještě 3 měsíce v Ebersdorfu. Správce statku Heitz v Berthelsdorfu má mezi tím upravit zpustlý zámek pro nového majitele. Ze správcových dopisů se Zinzendorf dovídá, že do Berthelsdorfu přišli exulanti z Moravy, příslušníci staré Jednoty bratrské v Čechách a na Moravě, kteří hledají útočiště před pronásledováním pro víru v habsburské říši. Mohou se odvolat na Zinzendorfovův slib z května 1722, že se smějí usídlit na jeho venkovském statku.

Zinzendorf se sám nejprve nemůže o tyto lidi starat, protože jeho přítomnost v Drážďanech je nutná. Koncem listopadu se stěhuje se svou mladou ženou do Drážďan, kde hennersdorfská babička dala pro oba zařídit krásný panský byt. Erdmuth je zcela rozechvěna z tak velkého přepychu, že jí vstoupí do očí slzy. Oba byli přece rozhodnutí, že povedou prostý život v následování Spasitele!

Krátce před vánocemi nastupuje mladý pár znova do dostavníku, aby ztrávil svátky v Berthelsdorfu a Grosshennersdorfu. Když jedou kolem Hutbergu, vidí v jednom domě světlo, který, jak si Zinzendorf vzpomíná, tam dříve nebyl. Cestující se dovídají, že v tomto domě bydlí moravští exulanti. Vstoupí dovnitř a jsou jako berthelsdorfské panstvo uctivě pozdraveni. Oba manželé jsou z tohoto prvního setkání tak dojatí, že s domácími obyvateli pokleknou a Zinzendorf se vroucně modlí za novou osadu. Ta už má své jméno, které jí

dal správce Heitz, totiž „Herrnhut“, protože má stát nejen „pod ochranou Páně“, ale také její obyvatelé mají stát „na stráži Páně“. V následujících letech bydlí Zinzendorfovi jak v Drážďanech, tak v Berthelsdorfu. V hraběcí domácnosti nebylo mnoho peněz, neboť Zinzendorf neměl žádné příjmy ze svého státního úřadu a výnosy ze statku jsou zpočátku velmi nepatrné. Hraběnka Erdmuth se zapracovala do správy statku, ale vychází jen s největší šetrností. Naštěstí vypomůže pokaždé penězi hennersdorfská babička - to ona je nakonec odpovědná za nákladnou dvojí domácnost.

Vzdor všem těžkostem může Erdmuth psát své matce: „Díky Bohu, žijeme velmi šťastně a snášíme spolu dobré i zlé“. Jindy zdůrazňuje, že „v těchto nesnázích máme jeden druhého stále raději, a tak se všechno dá snést“.

Roku 1724 se manželům narodí první syn, avšak za několik měsíců umírá. Také druhé dítě, Benigna, je po narození velmi slabá, ale pak zesílí a vyrůstá k radosti rodičů. Při narození Benigny pečovala o Erdmuth hennersdorfská babička a velmi si manželku svého vnuka zamilovala. Obě ženy se měly velmi rády. Babička rychle zapomněla na svá slova, že Erdmuth kvůli svému tělesnému stavu nepřežije narození prvního dítěte. Ta malá, něžná paní se ukáže tak silná, že může své děti dokonce sama kojit, což všichni obdivovali.

*Erika Geiger
(překlad M. Ulrichová)*

Nedaleko Herrnhutu leželo rytířské sídlo a statek Velký Hennersdorf (Grosshennersdorf), který v roce 1717 dostala od své matky paní Henriette (Jindřiška) z Gersdorfu. Sama sobě i svým příbuzným chtěla dokázat své hospodářské schopnosti. K uskutečnění svých hospodářských plánů potřebovala především dostatek pracovních sil. Čeští emigranti, kteří se trousili přes hranice z Čech do Lužice a hledali obživu, poskytovali vhodnou příležitost ke zvýšení počtu obyvatelstva ve Velkém Hennersdorfu. Paní Henriette byla však také žena zbožná a jistě nemyslela jen na své hospodářství, když nabízela Čechům pomoc.

Češi se u ní ohlásili nejpozději počátkem roku 1723 a měli od samého

začátku přesné představy o svém exulantském životě v Hennersdorfu.... Exulanti byli neúnavní posluchači biblických výkladů. Scházeli se v neděli čtyřikrát až pětkrát k bohoslužbám, k opakování kázání, k modlitbám. Také v týdnu se pilně scházeli k modlitbám, výkladům a rozjímáním.

Editha Štěříková

Běh života českých emigrantů

v Berlíně v 18. století

(viz NBL I/6)



zámek Grosshennersdorf (v Horní Lužici) okolo roku 1840; podle starší litografie v „Albu zámků a rytířských sídel v královském Sasku“ od G. A. Poenicka
Vdovské sídlo Zinzendorfovy babičky